

Beslut

Rektorn vid
Högbergsskolan
Box 830
771 28 Ludvika

2010-03-24
1 (6)
Dnr 40-2009:3677

Västbergsslagens utbildningscentrum
Box 830
771 28 Ludvika

Kvalitetsgranskning av Högbergsskolan, Västbergsslagens utbildningscentrum

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har granskat betygssättningen i gymnasieskolan Högbergsskolan, Västbergsslagens gymnasieförbund och bedömer att skolan behöver vidta följande åtgärder:

- Skolan har fungerande rutiner där det finns en tydlig strävan mot att utveckla och använda gemensamma bedömningsgrunder. Trots detta förekommer det att enskilda lärare inte har de nationella målen och kriterierna klart för sig varför skolan måste säkerställa att betygssättningen utgår från dessa.
- Skolan behöver utveckla arbetet med att säkerställa hur betygssättningen sker i syfte att uppnå en likvärdig och rättvis betygssättning.
- Skolan behöver säkerställa att alla lärare använder sig av ett allsidigt underlag för betygssättningen och att eleverna ska ha möjlighet att visa kunskaper för alla betygskriterier under hela kurs tiden.
- Rektorerna behöver följa upp och utvärdera det påbörjade utvecklingsarbetet som ett led i säkerställandet av en likvärdig betygssättning.

Bristerna kommer att följas upp sex månader efter Skolinspektionens beslut av Skolinspektionen, avdelningen i Stockholm senast den 24 september 2010.

Skolinspektionens granskning av Betygssättning i gymnasieskolan i Högbergsskolan, Västbergsslagens utbildningscentrum

Bakgrund

Skolinspektionen genomför en kvalitetsgranskning av Betygssättning i gymnasieskolan under perioden 20 januari 2010 till den 1 maj 2010. Granskningen av Högbergsskolan, Västbergsslagens utbildningscentrum ingår i detta projekt. Övergripande iakttagelser och slutsatser inom området kommer att redovisas i Skolinspektionens kvalitetsgranskningsrapport "Betygssättning i gymnasieskolan".

Högbergsskolan besöktes den 25–26 februari 2010. Inför besöket hade skolan skickat in dokument gällande betygssättningen på skolan. Dessa dokument utgör tillsammans med elevenkäter och intervjuer med lärare, elever och skolledning underlag för Skolinspektionens beslut.

Övergripande information om projektplan för kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens webbplats (<http://www.skolinspektionen.se/Kvalitetsgranskning/>).

Granskningens syfte är att undersöka om betygssättningen på de skolor som granskas uppfyller kraven på en likvärdig betygssättning och hur skolledning och huvudmän arbetar för att säkerställa att kraven uppfylls. Projektet har tre huvudfrågeställningar med underfrågor.

1. Sätts kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna?

- Använder skolan de nationella betygskriterierna som grund för betygssättning?
- Hur relaterar sig elevernas betyg till resultaten från nationella prov?

2. Har lärarna i gymnasieskolan tillräcklig förmåga att sätta likvärdiga betyg?

- Informerar lärarna eleverna om grunderna för betygssättning?
- Beaktar lärarna all kunskap som eleven tillägnat sig relaterat till betygskriterierna och kursplanemålen vid betygssättning?
- Har lärarna kunskaper om styrdokumentens regleringar kring bedömning och betygssättning?

3. Har gymnasieskolan fungerande system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning?

- Finns det rutiner på skolan för uppföljning och utvärdering av resultaten?
- Finns det fungerande rutiner på skolan för att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning?

För Skolinspektionens bedömningsgrunder se bilaga med författningsstöd.

Högbergsskolan

Skolan är en gymnasieskola som ingår i Västbergsslagens utbildningsförbund tillsammans med två andra skolor och vuxenutbildning. Förbundet omfattar två kommuner, Ludvika och Smedjebacken. På skolan går ca 1200 elever fördelade på 11 nationella program. Inom förbundet finns sex rektorer. Granskningen omfattar personal och elever inom två rektorers ansvarsområde.

Motivering till beslutet

1. Kursbetyg utifrån de nationella betygskriterierna

Beskrivning

På Högbergsskolan har lärarna arbetat fram gemensamma lokala tolkningar av de nationella betygskriterierna i ellära A. Dessa är uppställda i matrisform där de olika betygskriterierna är kopplade till ett mål att uppnå. Kriterierna utgår från de nationella kriterierna och har stor, nästintill identisk överensstämmelse med dessa. Enligt vad som framkommer vid granskningen används matrisen för elever som påbörjade sin utbildning hösten 2009. I naturkunskap A och engelska A har lärarna utarbetat egna konkretiseringar, ofta i samverkan med eleverna. Matriserna som granskningen tagit del av står överensstämmer med de nationella kriterierna. I engelska förekommer även en elevversion av den nationella kursplanen och betygskriterierna som är översatt till engelska och uppställd i matrisform. På skolan har arbetet med att konkretisera kursplaner och betygskriterier bedrivits olika beroende på vilken rektor som haft ansvar. Utgångspunkten har dock varit en likvärdig och rättssäker betygsättning som utgår från de nationella kriterierna och inte den enskilde lärarens erfarenhet eller "magkänsla". För de yrkesinriktade programmen har detta arbete fokuserat på att ta fram bedömningsmatriser för att tydliggöra för eleverna vad som krävs för de olika betygsstegen. Syftet med detta är, utöver likvärdigheten, att tydliggöra för eleverna att det finns ett rättssäkert system och möjliggöra elevernas ansvarstagande över den egna kunskapsutvecklingen. Inom de teoretiska programmen har personalen utgått från läroplanens fyra "F", fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet, och den underliggande Blooms taxonomi. Tillsammans har lärarna konkretiserat en kunskapstrappa där de beskrivit vilka kunskapskvaliteter som karaktäriserar de olika betygsstegen. På detta sätt har lärarkåren utvecklats mot en gemensam kunskapssyn samt en professionell terminologi i samklang med läroplanens. Trots detta arbete framkommer det i intervjuer med lärare och elever att enstaka lärare bedömer att elever inte nått målen för kursen på grund av att de inte lämnat in en recension av en bok eller liknande aktivitet som inte är ett mål att uppnå enligt kursplanen.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan har fungerande rutiner där det finns en tydlig strävan mot att utveckla och använda gemensamma bedömningsgrunder. Trots detta förekommer det att enskilda lärare inte har de nationella målen och betygskriterierna klart för sig varför skolan måste säkerställa att betygsättningen utgår från dessa.¹

¹ 7 kap. 4 § gymnasieförordningen, läroplanen för de frivilliga skolformerna samt kursplanerna

2. Lärarnas förmåga att sätta likvärdiga betyg

Beskrivning

Vid de intervjuer som genomförs under granskningen framkommer att eleverna på Högbergsskolan är väl insatta i kursplanernas mål samt betygskriterierna. I samband med att en kurs startar informeras alltid eleverna om de nationella målen och betygskriterierna för den aktuella kursen och vanligtvis delges denna information både skriftligt och muntligt. Lärarna beskriver att eleverna efterfrågar denna information och de senaste åren märks att eleverna redan i grundskolan har fått vana att arbeta i ett målstyrt system. Enligt de elever som intervjuas varierar det i vilken mån eleverna har tagit till sig informationen vilket, enligt eleverna, beror på hur läraren har vinnlagt sig om att förklara innebörden av målen och kriterierna. Denna variation är främst lärarbunden och eleverna kan ge beskrivningar på hur informationen delgetts dem så att de förstått men även exempel på motsatsen.

Enligt vad inspektörerna erfar har informationen ofta nått fram bättre då läraren återvänt till kursplanen i samband med att man påbörjat ett arbetsområde eller av andra anledningar fortlöpande under kursen och inte bara delgett informationen i samband med att kursen påbörjats.

Vidare beskriver både elever och lärare att det ges en kontinuerlig återkoppling under kursen. Där emot upplever flera elever att det inte alltid är tydligt vad som krävs för att uppnå ett högre betygssteg. Dessutom är det inte alltid klart för eleverna varför de erhållit ett visst betyg.

Lärarna på Högbergsskolan sammanställer alltid resultaten på de nationella proven var för sig och diskuterar resultaten med sina kollegor. Man diskuterar även bedömningar och hjälps åt att rätta prov där den ordinarie läraren är tveksam om bedömningen. Avvikelsen mellan nationella ämnesprovet och kursbetyget är låg i engelska A.

Under intervjuerna framkommer att en del lärare i stort sett bara använder sig av skriftliga prov för att bedöma elevernas kunskaper medan andra lärare gör en mer allsidig bedömning. Dessa intervjuutsagor stöds av de elevenkäter som genomfördes under besöket. Det händer även att inte hela kursen beaktats. Detta yttrar sig oftast som att eleverna inte får redovisa uppnådda färdigheter efter ett, av läraren bestämt, datum som ligger innan den ordinarie undervisningen är slut. Ofta motiveras detta med att det då blir orättvist för de andra eleverna. Det varierar även mellan lärare i vilken grad eleverna haft möjlighet att påverka hur de ska visa sina uppnådda färdigheter.

Vid granskningen framkommer att eleverna inte fått information om läroplanens riktlinjer avseende bedömning och betygssättning som beskrivs i läroplanen.

Sammantaget leder detta till att eleverna känner sig utsatta för en rättsosäkerhet när det gäller bedömning och betygssättning. Eleverna beskriver att de för varje lärare måste lista ut vilket system just den läraren använder sig av och vilka strategier som är användbara för att nå ett önskat betyg.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Skolan behöver i enlighet med läroplanen för de frivilliga skolformerna vidta åtgärder så att alla elever informeras på ett för eleverna begripligt sätt om kursmål och betygskriterier.²
- Skolan behöver säkerställa att alla lärare använder sig av ett allsidigt underlag för betygssättningen och att eleverna ska ha möjlighet att visa kunskaper för alla betygskriterier under hela kurstiden.³
- Skolan behöver informera eleverna om läroplanens riktlinjer om bedömning och betygssättning i syfte att skapa en trygghet för eleverna och att öka elevernas möjligheter att vara med och ta ansvar över den egna kunskapsutvecklingen.⁴

3. Skolans system för att kvalitetssäkra arbetet med bedömning och betygssättning.

Beskrivning

På Högbergsskolan görs sammanställningar av resultaten på nationella proven skolnivå. Som tidigare beskrivits har ett systematiskt arbete bedrivits för att ta fram generella riktlinjer för vilka kvaliteter som beskriver de olika betygsnivåerna på de teoretiska programmen. På de yrkesinriktade programmen har lärarna i samtliga ämnen och kurser arbetat med de ovan beskrivna bedömningsmatriserna. Detta arbete beskriver lärarna som utvecklingsdrivande. Arbetet med att säkra en rättvis och likvärdig betygssättning är systematiskt i programarbetslagen men har som ovan beskrivits inte alltid nått ut till eleverna. Vid granskningen framkom att rektorerna följer upp arbetet bland annat genom att sitta med då lärare återkopplar kunskapsutvecklingen till eleverna. Man har haft kontinuerlig kompetensutveckling runt betygssättning men avvaktar nu ett nytt betygssystem.

Bedömning

Utifrån projektets bedömningsgrunder bedömer Skolinspektionen att

- Rektorerna behöver följa upp och utvärdera det påbörjade utvecklingsarbetet som ett led i säkerställandet av en likvärdig betygssättning.⁵

² Läroplanen för de frivilliga skolformerna

³ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁴ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

⁵ Läroplanen för de frivilliga skolformerna

Uppföljning

Inom områden där skolinspektionen bedömt att det finns kvalitetsbrister och tillsynsbrister ska rektorn för skolan lämna en redovisning över vilka åtgärder som vidtagits med anledning av beslutet. Åtgärderna ska redovisas skriftligen till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm senast den 24 september 2010.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg
Enhetschef

Malin Winbladh
Undervisningsråd/Föredragande

I ärendets slutliga handläggning har också utredaren Peter Jansson deltagit.

Bilaga med författningsstöd